

วันพระไม่ประมาท

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองคากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันพระ...วันพระเป็นวันทำบุญกุศลใจ เพื่อเป็นความไม่ประมาท ความไม่ประมาท เราประมาท ถ้าเราประมาทในชีวิต เห็นไหม เราว่าในชีวิตเรานี้ ถ้ามันไปมองคูห้วงโซ่ของตัวแมลงนะ ตัวแมลงพวกสัตว์ที่มันเกิด เห็นไหม ๗ วัน...๗ วัน...ไม่ใช่ ๗ วันนะ อย่างแ่ก่เกิดมา แมลงนี่ไม่ถึงวันมันก็ต้องเป็นเหยื่อของสัตว์แล้ว แล้วพอเป็นเหยื่อของสัตว์ คิดถึงเวลามันโดนสัตว์ที่มันขบเคี้ยว มันกินเข้าไปสิ มันต้องตายไป เห็นไหม ชีวิตเกิดมาเป็นห้วงโซ่ของอาหาร

ในสถานะของมนุษย์ก็เหมือนกัน เราเกิดมานี้มันสถานะของมนุษย์ มันเป็นคนมนุษย์มันมีอายุ ความยืนยาว การเกิดการตายมันย้อนกลับไปตรงนั้น ถ้าไปมองตรงนั้นมันสะท้อนใจไป สะท้อนใจ มันจะเห็นคุณค่าของความเป็นคนมหาศาลเลย

นี่ธรรม ธรรมเป็นอย่างนั้น ธรรมเป็นอย่างนั้นหมายถึงว่า ธรรมถ้ามีหัวใจแล้วมันมองอะไรมันกระทบกระเทือน มันเห็นสิ่งใดแล้วมันพยายามยกขึ้นมาเป็นความสลคใจไป เป็นปัญญา คือว่าเป็นปัญญาขึ้นมา ยกขึ้นมาให้มันสะท้อนหัวใจ พอมันสะท้อนหัวใจ มันมีคุณค่าของใจ

ไอ้เราไม่สะท้อนหัวใจ เรามองแต่ข้างนอกกันอยู่ พอมองข้างนอกกันอยู่ มันก็เคลิบเคลิ้มไป นี่ประมาทในชีวิต ความประมาทไป เห็นไหม วันนี้วันพึงธรรม คือวันกระดูกหัวใจให้กลับมา วันนี้วันพระไป วันพระ วันทำบุญกุศลเพื่อจะให้เรานี้ทำบุญกุศล เราทางโลกว่าทำงานนะ ทำงานข้างนอกจะได้เป็นคุณงามความดี...มันเป็นงานเปลือกๆ ใจ

อย่างมรรค เห็นไหม สัมมาอาชีวะ การหาเลี้ยงชีวิตชอบ ถูกต้อง...เราไม่ทำเบียดเบียนเขาทางนี้ คนเขาว่าทำแค่นี้ เราเป็นชาวพุทธมันก็มีคุณประโยชน์พอแล้ว เพราะเราทำคุณงามความดี เราไม่ทำความผิดอะไร เราเป็นชาวพุทธ หลวงปู่ฝั้นบอกเลย “งานภายในนะ ให้นั่งเฉยๆ ไม่ต้องทำอะไรเลยนะ” นี่นั่งเฉยๆ ทำกันไม่ได้

นั่งเฉยๆ ใจ นั่งเฉยๆ มันเป็นการกลับเข้าไปทำงานภายใน หมายถึงว่าบังคับใจให้มันสงบเข้าไป “ความสุขอย่างความสงบไม่มี” ความสุขต่างๆ ที่เราแสวงหากันนี่ก็จะเป็นความสุข มันก็ยิ่งเท่าไรหรือนะ มันมีการขับเคลื่อน มีพลังงานที่จะต้องรับรู้ต้องอะไรไป พลังงานมันแสดงออกไป มันต้องมีการเผาผลาญ มันจะสงบได้อย่างไร?

แต่สมาธิธรรมมันเฉยมันสงบนิ่งอยู่ มันไม่เผาผลาญตัวมันเอง ยิ่งสงบเข้าไปสงบเข้าไป จนเข้าถึงนิโรธสมบัติ เจียบไปหมดเลยนะ เจียบไปหมดเลย ความสุขอย่างยิ่งอยู่ตรงนั้น นี่ความสุขอย่างยิ่งนะ นิโรธสมบัติ

แต่ในการชำระกิเลสมันสงบด้วย แล้วมันทำลายกิเลสออกไปจากใจ สงบแล้วความสงบนั้น อย่างที่ว่านี่ มันเว้งว่างเข้ามา ทำลายในภายในของเราขึ้นมาอีก มันยังสงบเข้าไปอีก แล้วสะอาดเข้าไปอีก นี่งานภายใน

ถึงว่าชีวิตมีคุณค่าตรงนี้ไง ชีวิตมีคุณค่าตรงที่ทำให้ความสงบได้ งานภายในเป็นงานของแต่ละบุคคลที่จะข้ามพ้นไป นี่พึงธรรมๆ ตรงนั้น แต่ถ้ามองอยู่ข้างนอกนี่ มันมองอยู่ข้างนอกแล้วมันจะว่าอันนี้เป็นการเป็นงานแล้วมันติดอันนี้ พอติดอันนี้แล้วมันก็ไป นี่ประมาท ประมาทหมายถึงว่ามันไม่เห็นหลักการ ใจ หลักการคือชีวิตของเราที่ว่ามีคุณประโยชน์อยู่ แต่ไปมองตรงนั้นปั๊บ มันมองแล้วมันส่งออกไป มันดึงออกไป ดึงความเห็นของเราออกไป

ย้อนกลับมาชีวิตสัตว์เลย ห่วงโซ่ของชีวิต เราดูอย่างนั้นนะ มันจะเห็นมีคุณค่าขึ้นมา จิตใจมันจะฮึกเหิม จิตใจจะมีสติตั้งขึ้นมาเลย โอ้โฮ...ชีวิตเรานี้ยาวนะ ชีวิตเรานี้มหาศาล ชีวิตเรานี้ดีกว่าคนนั้นมากเลย แล้วก็พยายามวนเข้ามาๆ วนเข้ามา งานภายในใจ นี่เดือนสติขึ้นมา เดือนสติขึ้นมา นี่ปัญญามันเกิด ถ้าปัญญามันเกิดมันตัดตนเองขึ้นมามันตลอด มันบังคับตนเอง มันตัดตนเอง ตนเองจะดีขึ้นเรื่อยๆ นี่ธรรมเป็นแบบนี้

ธรรมคือทำให้ใจของคนพ้นจากความเศร้าหมอง หนึ่ง เห็นไหม ทำความสงบ...นี่ความเศร้าหมอง ความหมองใจมีความสงบ อันนี้อันหนึ่ง แล้วยังยกขึ้นวิปัสสนาจน...ความเศร้าหมองนี้มันเกิดจากอะไร? เกิดจากอวิชชาที่มันอยู่ในหัวใจนะ มันแปรปรวนตลอด

สิ่งที่หลุดออกไปมันเป็นพลังงานสะอาด พลังงานสะอาดหมายถึงว่ามันเป็นพลังงานที่ไม่มีสิ่งใดมาทำให้เศร้าหมองได้ เห็นไหม พลังงานธรรมดา พลังงานทุกอย่างมันต้องมีเผาไหม้ มันต้องมีของเสีย

นี่เหมือนกัน ถ้ามนุษย์ปุถุชนอยู่มันมีพลังงานนะ คิดอะไรแล้วแต่มันมีตกค้างมาให้ บุญกุศล เห็นไหม คิดดีบุญกุศลก็ตกค้างเข้าไปที่ใจ คิดชั่วทำความผิดขึ้นมา บาปอกุศลนั้นก็ตกค้างที่ใจ นี่พลังงานตกค้างมันต้องมีทุกอย่างเลย เว้นไว้แต่! เว้นไว้แต่ความสะอาดบริสุทธิ์ของใจที่ไม่มีพลังงานตกค้างใดๆ ทั้งสิ้น

นั่นนะพลังงานอันนั้นพลังงานสะอาด แล้วพ้นจากแรงดึงดูดใดๆ ทั้งสิ้น เพราะเป็นพลังงานส่วนตัว ส่วนตัวของตัวอันนั้นพลังงานอันนั้นไม่เวียนไปตามแรงดึงดูดของวิญญานต่างๆ ไม่มีแรงดึงดูด เหมือนกับเราพ้นออกไปแล้วมีความสุข มันเข้าใจทั้งหมด

เพราะสรรพสิ่งเกิดจากตรงนี้ไง สรรพสิ่งเกิดจากสิ่งที่ว่าพลังงานเริ่มแรก พลังงานเริ่มแรกนี้มันสกปรก มันก็ยึดเกาะเกี่ยวกันไปตลอด นี่สรรพสิ่งเกิดจากพลังงานที่สะอาดขึ้นมา เห็นไหม มันเข้าใจ มันสลดสังเวชเข้ามาตลอด

ธรรมมองอะไรถึงสลดสังเวช สลดสังเวชนะ เป็นธรรมสังเวช เห็นไหม มันถึงไม่ประมาณใจ มีธรรมสังเวช มันสะท้อนใจตลอดเวลา พอสะท้อนใจตลอดเวลา มันตั้งมั่น พอตั้งมั่น เห็นไหม เพราะสะท้อนใจแล้วมันไม่ไปคลุกคลี เพราะคลุกคลีมันเห็นโทษของการประมาณ การที่คิดเวียนไปในโลก กับเห็นคุณของการตั้งสงบอยู่ พอตั้งสงบอยู่ เห็นโทษเห็นคุณขึ้นมาแล้วใจมันจะไปจับได้อย่างไร?

เราไม่เห็นคุณนี้ เราคิดว่าอันนั้นเป็นคุณ อันที่ว่าเราคิดอยู่เป็นคุณ แต่เราไม่เห็นความสงบอยู่ก็การที่ว่าตั้งใจ การนั่งเฉยๆ งานภายใน งานบังคับตนนี้เป็นงานอันประเสริฐ เราไม่เห็นตรงนี้เราก็ถึงว่ามันถึงไหลออกไปทางนั้น ไหลออกไปตามโลก

แต่พอเห็นอันนี้ปั๊บ อันนั้นก็ทำ เพราะคนเกิดมาชีวิตต้องทำ ทำเป็นปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย แต่พอทำแล้วมันสะท้อนใจขึ้นมา มันสะท้อนใจหมายถึงว่าอันนี้เหนื่อย เหนื่อยร่างกาย เหนื่อยจิตใจ กลับไปทำข้างใน

บังคับจิตใจ เห็นไหม บังคับยิ่งมากเท่าไร ถ้ามันหยุดได้ ความหยุดได้อันนั้นจะเห็น
คุณประโยชน์ขึ้นมาเรื่อยๆ เห็นจากความเชื่อ จากฟังธรรม จากเชื่อครูบาอาจารย์อย่างหนึ่ง แล้วเรา
เข้าไปประสบสัมผัสเองอีกอย่างหนึ่ง เห็นไหม นี่ปัจจุตัง รู้จำเพาะตน

ศาสนาถึงว่าถ้ารู้จริงเห็นจริงตามเข้าไป มันถึงยิ่งเชื่อมั่นในหลักของศาสนา ยิ่งเคารพคุณ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมตตา มหากรุณา โนาโธ เห็นไหม เป็นผู้ที่เมตตามหา
กรุณาธิคุณวางไว้เพื่อจะให้สัตว์โลกพ้นออกไป

มันเหนือโลก มันเหนือสังสาร เหนือจนพวกเรามองไม่เห็น มันลึกซึ่งจนแบบว่าเราเห็นว่า
ถ้าไม่มีใจตั้งมั่น ไม่มีความเห็นอันนี้ มันเหมือนกับความประมาทไป มันมองข้ามไป นี่ลึกขนาดนั้น
ธรรมะนี่ลึกมาก กว้างมากจนจับต้องไม่ได้

วันนี้วันพระ พอวันพระเราฟังธรรม เราทำบุญกุศล เราได้... (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)